

15 Iunie 2025 – OMAGIUL MEDICILOR ȘI FARMACIȘTILOR ÎN 'ANUL EMINESCU' LA IAȘI

Celebrarea lui Eminescu la Iași. Așa cum se știe, Ministerele Culturii din România și Republica Moldova au decretat 2025 drept „Anul Eminescu”. Sub acest semn s-a desfășurat la Iași, în 14 iunie, ceremonia tradițională din Parcul Copou, ce a marcat 136 de ani de la înveșnicirea Poetului național. Ca de obicei în ultima perioadă, la bustul lui Eminescu a fost depusă o coroană de flori și din partea Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” (UMF) și a revistei „Însemnări Ieșene”, pe care această instituție medicală o editează în prezent (foto a,b,c). Inițierea și perpetuarea datinei datorează mult Domnului Prof. univ. dr. Eugen Târcoveanu, remarcabil reprezentant atât al UMF și Societății de Medici și Naturaliști, cât și al redacției „Însemnărilor Ieșene”.

a.

b.

Florile au fost ofranda învățământului medico-farmaceutic moldav pentru marele Eminescu, scriitorul polimat care a dăruit conaționalilor săi gustul cunoașterii enciclopedice, al dimensiunii cosmice a firii omenești, aducând,

poate, mai aproape de percepția savanților înfinita complexitate a făpturii umane, simțirii și gândirii sale universale. În fond, „cazul Eminescu” marchează pentru noi o răscruce a progresului științific al secolului al XIX-lea și a imperativelor etice și deontologice, de care mereu ar trebui ținut cont. În această perspectivă, drama sa și a familiei sale, de unde s-au ridicat doi medici –Șerban și Ilie Eminovici–, interferează nemijlocit și cu iatroistoria. În plus, medicina, arta și sacralitatea s-au înrudit încă de la începuturile umanității, iar medicii au dovedit mereu o constantă propensiune spre a descifra misterul vieții și a desluși magia existențială, formele în care „apare a vieții crudă taină”..

Eminescu a fost însă nu mai puțin un jurnalist cu ascuțit spirit critic, neavând alt partizanat decât pe cel al românismului și interesului național, așa cum el l-a desprins din cronicile bătrâne, din noianul de „pagini roase” și „autori mâncați de molii”, pe care le parcurea cu nesaț, alături de opera marilor clasici dintotdeauna ai planetei.

Cu o vocație socială și culturală comparabilă, Grigore T. Popa, Mihail Sadoveanu și George Topârceanu, iar ulterior, Mihai Codreanu au editat și au colaborat la revista „Însemnări Ieșene”, multe din numerele căreia s-au definitivat inițial (1936-1940) în sala Rockefeller a Institutului de Anatomie al Facultății de Medicină din Iași, nu departe de boema de la „Bolta Rece”.

După 1990, Iașul a inițiat și reeditarea periodicului „Timpul”, titlu ce inevitabil evocă verbul și travaliul eminescian. Reapărut acum ca revistă de cultură, și-a asociat curând suplimentul „Timpul Medical”, pentru că, într-adevăr, lumea de azi descoperă un „timp medical”, îmbinând deja umanism, transumanism, cosmodernism.

Eminescu și lumea medicală ieșeană. Amintirea lui Mihai Eminescu, „Voievodul” literelor românești, rămâne nedespărțită de capitala Moldovei. Colț romantic al așezării celor șapte coline, Copoul evocă neîncetat trecerea Luceafărului prin acest spațiu-timp grație chiar Teiului sfânt, supraviețuitor miraculos de peste cinci veacuri, ce-și scutură floarea peste bustul împietrit al bardului, străjuit de chipul Veronicăi dragi, icoană izvorând lumină. Dar drumurile ieșene l-au purtat deopotrivă pe Eminescu spre vechiul sediu al Universității, prima din Principate

- actualmente edificiu al UMF -, inaugurată în 1860, la un deceniu de la nașterea sa (1850), unde a funcționat ca bibliotecar (1874-1875), apoi sub-bibliotecar (1884-1886): erau inclusiv anii de după 1879, când Facultatea de Medicină fusesse deja acolo. De aceea, la aniversarea a 120 de ani de existență a Facultății (1999), pe fațada vechii Universități – Palatul Calimachi – s-a amplasat efigia Poetului (foto d). A ajuns de asemenea la Spitalul „Sf.Spiridon”, internat de câteva ori și, în același areal, se îndrepta adesea spre „Bolta Rece”, frecventată de membrii „Junimii”, căreia și Eminescu îi aparținea. Nu departe, pe ulița Hagioarei – azi bulevardul Independenței, se găsea Societatea de Medici și Naturaliști (SMN). Membru și vicepreședinte SMN a fost însuși Profesorul Ștefan

Micle, rectorul Universității, devenit director al Școlii de Arte și Meserii din Iași (1875-1879), situată în vecinătate. Locuia cu soția, frumoasa Veronica, în clădirea Școlii, imobil astăzi pe strada Vasile Alecsandri, ce găzduiește Biblioteca Centrală a UMF. În grădina casei se înalță încă stejarul sub care Mihai și Veronica împărtășeau idei și sentimente. Parte din membrii de prestigiu ai SMN, medici renumiți ai Iașului și ai țării, s-au regăsit printre cei care l-au examinat pe Eminescu, ori de câte ori problememle sale de sănătate s-au acutizat. Printre ei s-a aflat Col. dr. Gustav Otremba, medic-șef al Corpului IV Armată, unul din președinții SMN; Dr. Ludovic Russ sr, profesor de Chirurgie, fost coordonator al Secției Sifilitice a Spiridoniei, fost curator al Muzeului de Istorie Naturală al SMN; Dr. Gheorghe Iuliano, medic primar Dermatologie-Sifilografie, viitor președinte SMN și Dr. George Bogdan, profesor de Dermatologie-Sifilografie și de Medicină Legală, un alt președinte SMN, decan al Facultății de Medicină și unul din rectorii Universității. Comisiile de evaluare medicală a Poetului au mai cuprins pe Dr. Theodosie Filipescu, medic primar, medic șef al orașului, profesor de Patologie și Terapeutică Generală, viitor președinte SMN; Dr. Constantin Bottez, profesor de Chirurgie, alt președinte SMN; Dr. Emanoil Riegler, profesor de Chimie Medicală, Farmacologie și Terapie, ulterior membru corespondent al Academiei Române (1904) și președinte SMN; Dr. Vasile Negel, profesor de Medicină Internă și Anatomie Patologică, membru SMN, decanul Facultății de Medicină în cursul Primului Război Mondial. De patografia eminesciană s-a mai interesat, retroactiv, Dr. Panaite Zosin, membru SMN, titularul unor prelegeri libere de Psihiatrie Medico-Legală și de Boli Mintale și Nervoase la Facultatea din Iași, medic al Ospiciului de Alienati de la Mănăstirea Neamț, unde, cercetând arhivele, a scris un pozitivist și „necruțător” studiu despre „Nebunia lui Eminescu” (București, 1903). Dr. Constantin Bacaloglu, profesor de Clinică Medicală la Iași și București, președinte SMN și decan al Facultății ieșene, a semnat la rândul-i, în 1936, o analiză comparativă a suferințelor lui „Frederic Chopin și Mihai Eminescu din punct de vedere medical”, iar în 1937 a publicat „Câteva precizări din punct de vedere medical asupra lui Eminescu”. Dar sfârșitul dureros al „Luceafărului” a stârnit emoție și preocupare neconținut de-a lungul vremii. Peste decenii de controverse, fascinația bolii și creației sale au determinat elaborarea la Iași de noi lucrări și teorii: Dr. Ion Nica (1972) a fost întâiul specialist ce a tras semnalul de alarmă asupra intoxicației mercuriale a scriitorului; Dr. Constantin Romanescu (1973), profesor de Istoria Medicinii și specialist psihiatru, și Dr. Petre Brânzei (1974), profesor de Psihiatrie și director al Spitalului Socola, au susținut, ambii, dezvoltarea unei psihoze afective, și anume a unei „psihoze maniaco-depresive, boală manifestată periodic, între crize starea intelectuală a pacientului fiind nealterată”. Printre abordările din urmă s-a înscris cartea „Patografie eminesciană” (2004), a Profesorilor Valerius M. Ciucă (jurist) și Gheorghe Scripcaru (medic legist), fost rector al UMF Iași și președinte al SMN. Desigur, păreri divergente se mențin, potențate de aprofundarea contextului politic al sfârșirii lăuntrice a genialului Demiurg, dar Iașul, „orașul de glorie și de sacrificii”, cum îl numea Poetul în corespondențe, și mulți din oamenii săi poartă încă în cuget și inimă făclia de dor înaripat, pe care Hyperion a aprins-o cândva.

Prof. dr. Dana Baran